

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček, račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Dolluss na delu

Na Simerinški cesti so počili strelci, socialni demokrati so iz svojega doma streljali nad narodne socialiste, ki so v hrupnem spredu korakali skozi mesto z godbo na čelu, da bi pokazali rdečemu Dunaju svojo moč. Bilanca: 3 mrtvi, med njimi policijski častnik, zvest pristaš socialne demokratske stranke (!), 4 hudo ranjeni, ki se borijo s smrtjo v bolnišnici, da ne omenjamo drugih, ki so odnesli lažje praske s krvavega pozorišča. Dogodek na Simmeringu je samo epizoda iz ostrega boja, ki se bje z vsemogočimi sredstvi, med katere spada tudi orožje, med najradikalnejšimi predstavniki avstrijskega javnega življenja, t. j. med socialno demokracijo in narodnimi socialisti. Kakor da bi se krvavo obračunavanje med strankami, ki ga je Papenova vlada zatrila z vso silo, preselilo v Avstrijo, kamor tudi pogosto prihajajo Hitlerjevi agitatorji; Avstrijo končno danes že lahko smatramo za nekako Vzhodno marko velike Nemčije, saj se vse stranke na vso moč trudijo, da bi ob vsaki priložnosti poudarile svoje nemštvo. Ostra levičarska orijentacija dunajske druge internacionale je predobro znana, dunajske socialiste lahko smatramo za komuniste, ako jih primerjamo s socialno demokracijo v Nemčiji ali tudi na Francoskem. Tako vzgojenih delavskih mas ni potreba še posebej hujskati, tudi ekstremistični voditelji socialno-demokratske stranke ne potrebujejo posebnega podžigalca iz Nemčije.

Gospodarska stiska, ki pač tudi Avstriji ni prizanesla, daje ekstremističnim strankam, ki so v opoziciji, dovolj propagandnega gradiva. Dollusova vlada je morala po naročilu finančnih izvedencev v Zenevi uzakoniti celo vrsto nepopularnih ukrepov, da upostavi ravnotežje v državnem proračunu, ki je že pred enim letom izkazoval 300 milijonov šilingov primankljaja, in tako izpolni pogoje za obljubljeno mednarodno posojilo. Treba je bilo najprej znižati plače državnih uradnikov in pozneje povišati železniški tarif, da se tudi razmere pri državnih železnicah uredijo. Že Burescheva vlada se je vrgla v protekcionistično politiko, da bi zboljšala trgovinsko bilanco, ki je izkazovala posprečno okoli eno milijardo primankljaja: to je bila takozvana agrarna politika, ki je etemeljala na tem, da se dvigne domače kmetijstvo, da bi lahko domači pridelki zadostovali potrebam avstrijskega konsuma. V tistem hipu se je morala zmanjšati možnost izvoza industrijskih izdelkov, ker so bile domače države prišle na odgovoriti s protiakrepi. Posledice te protekcionistične politike niso šle mimo industriji in obrtniki, temveč protekcionizem je moral zadeti tudi konsumenta, kakor n. pr. v Angliji in Belgiji. Ker je Avstrija zaprla dohod agrarnim pridelkom iz sosednih držav, kjer je pridelovanje teh bolj ekonomsko, so cene živilom poskočile.

Prav v tem, da so zadnje avstrijske vlade, ki so bile v rokah krščanske socialne stranke, bile prišle izvesti celo vrsto nepopularnih ukrepov, obstoji ranljiva stran stranke same. Dunaj, ki po svoji tradiciji in po številu svojega prebivalstva igra izredno vlogo v politiki, je kot sedež uradništva in industrije sam velik konsument kmetijskih pridelkov in je že itak v rokah rdečih. V mestih se med uradništvom in delavstvom, ki je doslej volilo za krščansko socialno stranko, radi draginje pojavljajo nezadovoljnost s politiko sedanjega in prejšnjih vlad, to se pravi s politiko krščanske socialne stranke. To nezadovoljstvo je prišlo že do izraza pri zadnjih volitvah, ki so prinesle krščanskim socialcem na Dunaju hud poraz. Prav z geslom »Proti draginjam!«, operirajo tako socialni demokrati kakor Hitlerjevi med ljudstvom. Z lahkoto delajo za stisko odgovornega Dollussa in njegove prednike, in sicer toliko lažje, ker se krščanski socialni stranki ni posrečilo bolj razbremeniti svoje odgovornosti s tem, da bi pritegnila v vlado druge pomembnejše stranke, odkar so iz nje stopili velenemci. Dolluss bi si rad zagotovil sodelovanje teh, da bi si utrdil svojo pozicijo v narodnem svetu, t. j. v poslanski zbornici, kjer ima smo 1 glas, oziroma po Schoberjevi smrti dva glasova večine, in tudi radi tega, ker imajo velenemci precej pristašev med uradništvom, ki ga je znižanje plač in draginja hudo zadela. Velenemci zavračajo Dollusove ponudbe. O sodelovanju s socialnimi demokrati še dolgo ne bo mogoče govoriti.

Prav zadnje občinske volitve, ki so prinesle krščanskim socialcem veliko preseženo na Dunaju, so bile stranki v resno opozorilo. Ta ga je tudi pogumno sprejela. Po vseh njenih organizacijah se opaža novo življenje, posebno mladina prihaja čedalje bolj do veljave. Voditelji so izprevideli, da je prav v njej bodočnost stranke. To je bilo mogoče tudi opaziti na večeršnjem ljudskem taberu, ki ga je stranka priredila večeraj na Dunaju v Engelmannovi areni. Shoda se je udeležilo okoli 10.000 pristašev stranke iz vse države. Mladina je prispela v krojih. Pozornost so vzbujali pristaši organizacije »Ostmarkische Sturmsharen«, nadalje televadna društva in »Junge Front im Arbeitsbunde«, ki so prikorkali na shod z značilnimi tablicami: »Proti dvojnemu zaslužkarjem!« »Proti visokim plačam!« »Proti zločinem Kreditanstalta in njihovim socialnodemokratskim varuhom!« S shodom je hotela krščansko socialna stranka parirati gonjo socialnih demokratov, velenemcev in narodnih socialistov med uradništvom in delavstvom. Kancler dr. Dolluss je v svojih izjavah silno optimističen. Poudaril je, da je Avstrija življenja zmorna ter tako sam dezavuiral tiste publiciste na zapadu, ki prav te dni skušajo dokazati, da je sengermainška pogodba, ki je razkosala Avstrijo, kriva današnje gospodarske stiske ob Donavi, posebno v Avstriji in na Madjarskem. »Naš položaj je boljši, je dejal, kakor v državah, ki so navezane na izvoz kmetijskih pridelkov, boljši tudi kakor v tistih državah, ki

Cerkveni rop španske vlade

Nov zakonski predlog podpravi vsa cerkvena imetja — Katoličani državljani tretje vrste

Barcelona, 13. oktobra 1932.

Pred parlamentom španske republike leži zanimiv zakonski predlog, katerega je izdelal justični minister in ki globoko posega v življenje in v razvoj katoliške cerkve v Španiji. Dosedaj se je španska vlada trudila, da bi svoje nasprotstvo proti vsem, kar je katoliškega, zadržala v plašni verske tolerance, s katero da je vsakemu katoličanu zagotovljena popolna svoboda vesti in nemoteno izvrševanje njegovih verskih dolžnosti. Poslednji dekret pa je očito, preveč očito morda, napovedal brezobziren boj in pojasnil svetovnemu javnemu mnenju, da španska republika odklanja vse, kar je katoliškega.

Zakonski predlog ugotavlja, da hoče španska vlada, gnana od liberalne želje, da vsakemu zagotovi svobodo vesti in neovirano vršenje verskih obredov, ta načela tudi uzakoniti, toda v jasno omejenem okviru. Verske prireditve se smejo vršiti edinele v cerkvah in za vsako izven-cerkveno manifestacijo je potrebno posebno dovoljenje državnih oblasti. Nadalje morajo vsi duhovniki biti španski državljani. Vse javne in privatne cerkve, vse škofovske rezidence, vsa semenišča, vsi samostani, nadalje vsa druga cerkvena poslopja z vsemi predmeti, ki so za

liturgično službo ali za druge cerkvene pobožnosti potrebni, preidejo iz cerkvene v državno lastnino. Odslej je njihov lastnik španski narod, ki jih pa stavi na razpolago cerkvi v izključno cerkvene namene.

Redovniške organizacije imajo pravico do zasebne lastnine, toda v zelo omejeni obliki, to se pravi v kolikor jim služi za cerkvene potrebe, ki so neobhodne. Semenišča za vzgojo duhovnikov so dovoljena, v kolikor se v njih ne poučuje v nasprotju s »z javnim redom«. Redovniki se na političnem polju ne smejo udeleževati. Statuti vsakega reda, moškega in ženskega morajo biti od države odobreni. Nadalje si država pridržuje pravico, da poljubno kontrolira denarno poslovanje redovniških družb, katerim je vsako neposredno udeleževanje na polju trgovine, poljedelstva ali industrije strogo prepovedano. Redovniške družbe odslej tudi ne smejo več posredovati niti v osnovnih, niti v srednjih ali višjih šolah. Redovniki, ki hočejo svoj red zapustiti, so od države zaščiteni.

Odredbe zakonskega predloga so drakonične in jih prav nič ne omiljuje dejstvo, da država stavlja cerkvi na razpolago cerkveno lastnino, katero ji je s tem roparskim zakonom odvzela. S tem je hotela kontrola nad delovanjem cerkve le še poostri, kajti tudi vsaka nova cerkev

pade avtomatično v državno last. Cerkvi so roke zvezane.

Svetovni tisk bi rad te odredbe pokazal v mili luči ter govori samo o »odstranitvi cerkvenih privilegijev«. Kako se more govoriti o privilegijih, če se redovnikom prepove vsako udeleževanje v poljedelstvu, ko so redovniške družbe po večini navezane za svoj živežni obstanek na poljedelstvo.

Cerkve in cerkvene ustanove ne izgubijo nikakih privilegijev, če se ponizajo pod položaj drugih ustanov, katerim zakon daje popolne svoboščine delovanja in razvoja. In kdo naj odločuje o tem, kaj je za obstanek reda »nujno potrebno« in kaj ne. Kdo bo potegnil mejo med objektivno pravico in med državno samovoljo?

Španska vlada, ki si tako prizadeva, da bi na zunaj napravila vtis versko liberalne vlade, ne more na noben način zahtevati, da ji katoličani, katerim prepoveduje celo javne procesije oziroma jih podvrže kot nekake koncesije samovolji podrejenih državnih uradnikov, pridejo nasproti z neomejenim zaupanjem. Španska vlada je s tem zakonskim predlogom pred svetovno javnostjo pokazala, da jo žene proti vsemu kar je katoliško. Radovedni smo tudi španski katoliki, če ji bo sledil na tej ozki stezi sovravnosti tudi španski parlament. don R.

Glavna Zadružna Zveza

Izjava predsednika dr. A. Korošca

Sarajevo, 17. okt. 1. Ob zaključku zadružnega kongresa in 13. letnega obnega zbora je sprejel predsednik GZZ dr. Anton Korošec častnikarje, katerim je dal sledečo izjavo:

»Dčim so zabredle mnoge naše banke vsled navala vlagateljev v finančne težkoče, so zadruge, in sicer predvsem zadruge v Sloveniji, skoraj normalno vršile svoje poslovanje. Zato bo danes, ko bo postale nadvse pereče vprašanje kreditiranja našega kmetijstva, ker je kmet ohenem producent in konsument in zelo potrebuje kredita, zadružništvo izvršilo svojo zgodovinsko nalogo, ker bo omogočilo našemu kmetu, da bo znova mogel postati močan faktor v našem gospodarskem življenju.

Kmet je bil vedno dober plačnik.

Na vprašanje, kako se bo praktično omogočilo zadružnemu producentu, da bo dobil za svoje izdelke odgovarjajoče dohodke, je g. dr. Korošec odgovoril:

»Gospodarstvo je treba organizirati na zadružni podlagi. Radi tega se bo morala najti baza za ozko sodelovanje med produktivnimi in konsumnimi zadrugami. V tem slučaju bi odpadla vloga posrednikov, ki samo podražujejo posamezne proizvode, producenti pa nimajo od tega prav nobene koristi. Eklatanten primer za to je trgovina s svilo, pri kateri trpijo škodo tako producenti kakor konsumenti. Edino korist pri tej trgovini ima samo posrednik.

Če vaši svetli lasje vedno bolj temnijo, potem jih umivajte

redno z novim specialnim sredstvom »Črna glava« — Shampoo »extrablond« z dodatkom »Haarglanze« in očali proti peni. »Črna glava« — »extrablond« čisti lase in jim sčasoma vrne naravno svetlo barvo, izpranje s sredstvom »Haarglanze« pa skrbi za zdravje las in za zlatolaskasti sijaj. Očala proti peni pa omogočijo umivanje glave z odprtimi očmi, kar je gotovo velika udobnost. »Extrablond« dobi povsod, kjer je v zalogi »Črna glava« (svetla in temna). Pazite na zelenobeli omot!

Huda nesreča v vojašnici

Ljubljana, 18. oktobra.

Na dvorišču Mišičeve vojašnice se je pripetila danes popoldne težka nezgoda mlademu duhovniku Burji Mihui, ki bi v enem mesecu odelušil svoj vojaški rok. Ko je šel v spremstvu tovariša proti dvorišču, mu je s strehe, katero ravno prekrivajo, padel na glavo kos opeke in ga nevarno ranil. Prepeljali so ga takoj v vojaško bolnišnico in ga operirali. Bolnik je ves čas pri zavesti in je upanje, da ostane pri življenju. Tovariši naj se ga spominjajo v molitvah!

Slovo nemškega poslanika

Belgrad, 17. oktobra. 1. Pred svojim odhodom na novo službeno mesto v Rimu je dosedajni nemški poslanik na nemškem dvoru von Hassel napravil te dni več poslovnih obiskov. Tako je med drugim obiskal zunanjega ministra Jevtića in nekatere druge članke nemške kolonije v Belgradu. Jutri se bo še poslovil od predsednika vlade dr. Sršića in bo najbrž že z jutrišnjim večernim vlakom odpotoval v Rim. Nocoj bo priredilo veleposlaniku von Hasslu poslovilni večer Jugoslov.-nemsko društvo, na katerem se bodo poslovili od njega predstavniki belgrajske javnosti.

Mussolini obljublja Madjarom boljše čase

Rim, 18. oktobra. 2. Mussolini je v poslopu Veneza sprejel madjarsko delegacijo, ki mu je prinesla 300 knjig z 2.500.000 podpisov kot znak simpatije madjarskega naroda do njegove osebe in bratskega čuta do vsega italijanskega naroda. Mussolini se je v daljšem govoru zahvalil delegaciji za izraze simpatij, ki jih goje Madjari do njega, fašizma in italijanskega naroda ter naglasil, da je to delo tembolj dragoceno, ker ni le dokaz, da ti milijoni simpatizirajo z Italijo, temveč da za njo stoji ves madjarski narod. Italijanski narod spontano čuti te izraze prijateljstva in ne bo nikdar

pozabil njihovega pomena. Kakor je fašistični režim v teku tega desetletja vodil račune o junakem madjarskem narodu, tako tudi v drugem desetletju ne bo spremenil svojega stališča, zlasti kar se tiče evidentnih napak in težke kršitve pravic, ki so prizadejane Madjarski. Da se omogoči mir v Evropi, je potrebno popraviti te krivice, ki so storiene visoko civiliziranemu narodu, ki ima za seboj bogato zgodovino. Italija se bo trudila, da pridejo za Madjarsko boljši časi in Mussolini je prepričan, da ta čas ni več daleč.

Seja skupščine in senata

Zakon o zaščiti kmeta sprejet

Belgrad, 17. oktobra. 1. Današnja seja narodne skupščine, ki je bila napovedana za pol 10, se je pričela ob pol 11. V njej so bili sprejeti sledeči predlogi: zakonski predlog za sklenitev pogodbe o socialnem zavarovanju med našo kraljevino in Avstrijo, zakonski predlog o načrtu konvencije o prisilnem in obveznem delu, zakonski predlog za sklenitev pogodbe med Avstrijo in Jugoslavijo, zakonski predlog za sklenitev pogodbe o paroplovbi med našo državo in Italijo, zakonski predlog o spremembah in dopolnitvah navedbe o varnosti javnih cest.

Ob pol 5 popoldne je otvoril predsednik senata dr. Pavelič sejo. Takoj nato so bili izvoljeni

odbori za proučevanje konvencij odnosno zakonskih predlogov, ki jih je sprejela na svojem dopoldanskem zasedanju Narodna skupščina, in ki morajo dovršiti svoje delo do jutri dopoldne. Nadalje je odgovoril finančni minister na vprašanje senatorja Jovanovića glede podelitve sredstev vojnemu ministru za nabavo hrane za vojaštvo in živino. Senator Jovanović se z odgovorom finančnega ministra ni zadovoljil. Kmetijski minister Demetrović je nato podal kratek ekspozé o predloženem zakonskem osnutku za zaščito kmeta. Pri definitivnem glasovanju je glasovalo 45 senatorjev za zakonski predlog, 6 pa proti. Prihodnja seja senata je napovedana za jutri popoldne ob 4.

Če zmanjka petroleja in premoga

Geologi so preračunali bogastvo premogovnikov in petrolejskih vrelcev, pa so dognali, da bo trajala doba premoga, takozvana »črna epoha« še približno 2200 let. Angleški premogovniki bodo izčrpani v 100 letih, nemški v 1400 letih, ameriški v 2000 letih. Mnogo hitreje pa bližajo koncu svetovne petrolejske zaloge. — Ameriški petrolejski magnat Doherty trdi, da se bodo ameriški petrolejski vrelci izčrpali v enem desetletju, če se bodo nadaljevale njezove prekomerne uporabe. Anglež Richard Comayne je preračunal, da bodo svetovni petrolejski vrelci v 80 letih suhi. Ta prerokovanja so vzbudila mnogotera vprašanja, kako in s čim bi nadomestili petrolej in premog v bodočnosti. Znanost se je s temi vprašanji vneto doslej že bavila, a ni dala nikakih pametnih zaključkov.

Misli se predvsem na to, kako bi najbolje izrabili toplotno moč premoga, da bi na ta način podaljšali »življenje« velikim premogovnim zalogam. Danes se na primer v najboljših kurilnicah parnih kotlov porabi le 15 odstotkov kalorične energije, ki jo hrani v sebi premog. Drugi načrt se dotika misli, kako bi ustvarili umetni premog. Gre namreč za racionalno in

sistematično porabo ogromnih šotnih skladišč v zemlji. Tu mislijo mokro šoto potom visokega pritiska (do 100 atmosfer), na nek način predelati, da bi bila porabljiva kakor premog. Da bi polagali nado v večje izrabljanje vodnih moči prav v svrhu ogrevanja, ni preveč misliti, saj stoji pred nami stoletje, v katerem se bodo postavile vse vodne moči v službo človeka. Nemški učenjak Viktor Meyer je prišel na misel, da bi porabili visoko napetost bliskov, katero bi spravili v akumulatorje. Neki angleški znanstvenik zopet priporoča, da bi porabili mogočno morskno valovje kot električno silo in bi v ta namen zgradili zidovje vzdolž obale. Znani so tudi poskusi, kako bi praktično porabili neizmerno moč sonca, pa so bili doseženi dokajšnji uspehi.

Najvažnejše vprašanje, ki mora biti končno veljavno rešeno, je sledeče: Kako bi spravili v službo človeštva brezkončno deljenje atomov. Pomen tega problema se nam bo razjasnil, če pomislimo, da da en sam gram raziduma, če ga delimo v atome, 70 milijonkrat toliko energije, kakor tolikšna masa premoga, če do konca izgori.

Sovjetska šola svoboda

Ruski jezuit J. Kologrijov piše o šolski svobodi v Sovjetski Rusiji. Pravi, da so bile ljudske, srednje in visoke šole v carski Rusiji le bolj za izbrane; izobrazba se je smatrala več ali manj za privilegij boljarov. Do 1905 leto so stopali torej kmečki sinovi le z največjo težavo na visoke šole. Boljševiki niso te krivice izravnali, marveč je obrnili na drugo stran: otroci, ki niso iz delavskega ali kmečkega razreda, nimajo nikake možnosti, povzpeti se do višje izobrazbe. Zanimiva je v tem pogledu izjava, ki jo je podpisala družba mladih ljudi meščanskega pokolenja in jo pred nedavnim poslala Maksimu Gorkiju. Tam stoji grenka obtožba nad neusmiljenim pritiskom s strani delavskih tovarišev. »Prokleta kmeti ura, v kateri smo se rodili,« piše ta dokument.

Na posameznih univerzah so visokošolska sodišča, ki imajo skrb, da branijo institut pred potomci meščanske družbe... Na medicinski fakulteti v Moskvi je bila na primer cela vrsta študentov izgnana ali na prisilno delo obsojena, ker je pri vstopu na univerzo prikrila svoj »meščanski izvor« in ni bila na ta način pripuščena k študiju. Na drugih univerzah so bili študentje in študentinje izključeni iz enakega vzroka iz poklicnih zvez, kar je imelo za posledico, da so izgubili živčne karte in s tem sleherni možnost do življenja. Z brezobzirno grobostjo so boljševiki svoj sistem tako zamislili, da pridejo po njem do veljave le pripadniki delavskega in kmečkega razreda, vsi drugi pa se morajo počasi do poslednjega člana iztebiti...

Upor na Filipinih

V Manili je prišlo do težkih spopadov med domačim plemenom Moros in policijo. Ubijih je bilo 50 domačinov in 12 policistov, prempogo pa je ranjenih. Proti plemenu Moros je poslana kazenska ekspedicija, ki bo »napravila red«, kakor se to vselej zgodi, če se nižji vzdigne proti krivicam višjega.

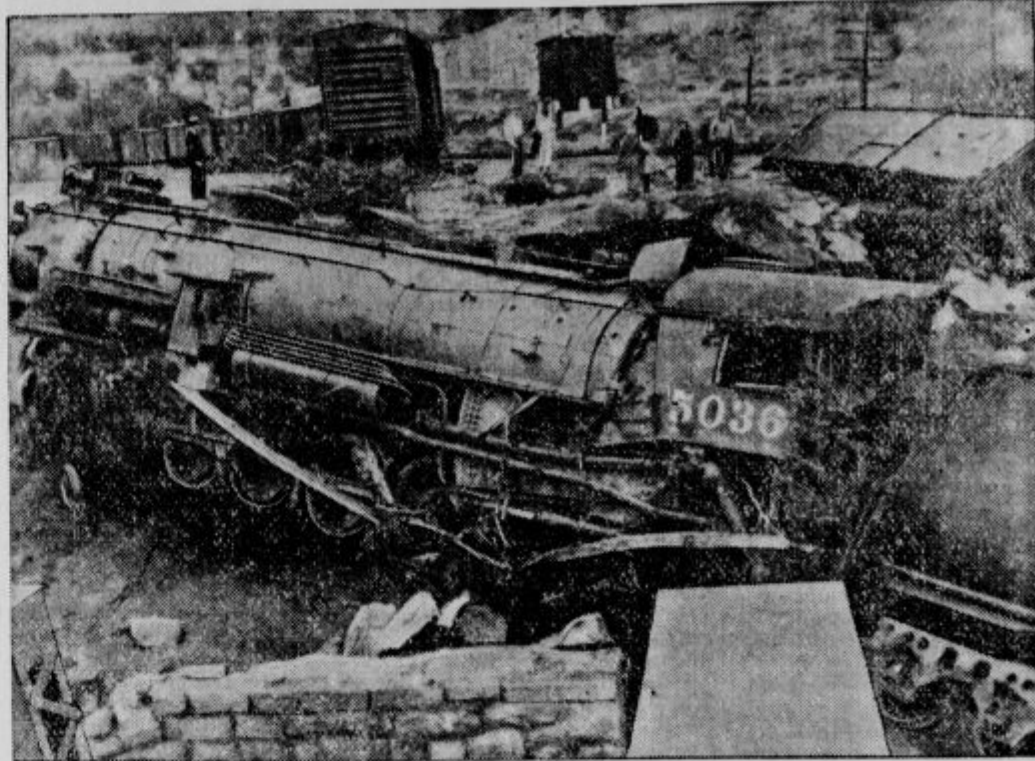

Maske proti gripu. S pojavom vlažnega jesenskega vremena se je tudi po Angliji gripa močno razširila. Da bi se ljudje obvarovali pred nalezljivimi bacili, so si natakili na nos maske z desinfekcijskim vložkom; tem maskam se je medicina nedavnih dni še močno smejala, saj so jih uporabljali že v srednjem veku proti nalezljivosti kuge; zdaj pa so jih resno uvedli v gori imenovani namen

Smrt za tavino pšenice

Radi velikega gladu je bilo v Sovjetski Rusiji mnogo žitnih tatin, posebno pšenice, katero odnašajo kmetje s kolektivnih posestev in si meljejo moko za hišno porabo. Ker pa je bilo takih slučajev preveč, so bile izdane stroge kazni za »tativno kruha«. To se nanaša tudi na tativno pšenice, katero prevažajo po železnici ali po vodi. Organi sovjetske vlade so se vprav brezobzirno borili proti tatovom javnega imetja, a da bi bil uspeh tem večji, sta zadnje čase centralni izvršilni komite in svet narodnih komisarjev sklenila, da se za tativno prevozno žito uporabi najvišja mera socialne zaštite — smrtna kazen s konfiskacijo imetja. Po tej odredbi je število kandidatov za smrtno kazen v SSSR nenadno naraslo na nekaj tisočev.

Dejstvo, da kmetje kradejo žito, ne vzbuja nikakega začudenja, zakaj državni gospodarski načrt ukazuje pod pretjno težke kazni dostavo vse žetve, tako da ostajajo kmetje brez najpotrebnejše hrane. Pri tem se javlja glad in vse vasi v Ukrajini so ostale prazne, zakaj kmetje beže pred gladom v mesto. Radi teh žalostnih razmer se je obrnila Zveza ukrajinskih nacionalistov na Zvezo narodov, naj posreduje za pravico. Koliko žita so vendar kmetje dali vladi, a od nje niso prejeli ničesar, marveč morajo gladovati...

Če se utrga oblak... Železniška lokomotiva se je iztirila v bližini Bakersfielda (Kalifornija), ko je privzila na nasip, katerega je odplaval strahoten nalič. Lokomotiva in bližnji vagoni so zašli v silni vetrovni in vodni vrtnec in se razbili. Vođa je odplavila mnogo delov s stroja in voz in še mnogo ljudi. Na poseben način pa se je rešil strojevodja, ki je bil pač v največji nevarnosti

Država počasnežev

Abesinija je ena največjih maloštevilnih nezavisnih držav v Afriki. Prestolnico Abesinije spaja z morjem železniška proga, dolga 800 km. Vendar ni tako lahko priti do te prestolnice Addis Abebe. Železniška proga se namreč neprestano dviga, in doseže blizu prestolnice višino 2500 metrov. Vlaki so zategadelj jako počasi premikajo in dosežejo komaj 20 km na uro. Ko pa pade mrak, se vlak na prvi postaji ustavi in tudi — prenočuje. Potniki zapuste vlak in presedijo noč v siromašnih hotelih; šele drug dan nadaljujejo pot. Ker je pot strma, se dogajajo v železniškem prometu čisto nesreče. Abesinci so kar zadovoljni s svojim železniškim prometom in pravijo, da jim je brzina čisto po volji. Govore namreč, da je nespameten oni človek, ki se mu v življenju preveč mudi...

Srednji vek v 20. stoletju. Kar se tiče starih običajev, so Angleži med največjimi konservativci. Tu imajo navade, ki datirajo iz srednjega veka. Kakor nam kaže slika, praznujejo Angleži sodno leto s slovesno službo božjo v westminsterski opatiji v Londonu. Teh obredov so se udeležili vsi sodniki in sodni svetniki v svojih zgodovinskih oblačilih

Svetovno judovstvo

Pred dobrim mesecem je zborovalo v Zenevi v prisotnosti 125 judovskih delegatov iz 21 držav svetovno judovstvo, ki je tu konferiralo o pripravi za svetovni judovski kongres.

Marsikdo se bo čudil nad tem; saj judovstvo sploh ne potrebuje organizacije. Mar niso Judje vsega sveta kot en sam Jud? Ali jih ne vežeža kri in skupna usoda? Gotovo, toda ta skupnost je le bolj negativna, saj stopi le takrat na dan, kadar je judovstvo napadeno ali pa se nanaša le na gospodarstvo ali kulturo krščanskih narodov. Toda v času, ko je judovstvo prevzelo moč nad bankovstvom, trgovstvom, medicino, gospodarstvom, literaturo, tiskom, gledališčem, filmom in radijem, in se je zato dvignil nov antisemitizma, je uvidelo, da je taka ohlapna skupnost le premajhna in da bo treba ustanoviti zaključeno organizacijo.

Ena izmed točko dotične židovske konference torej pravi, da se mora radi obrekovanja, katerim so Judje po posameznih državah izpostavljeni, in radi državljskih in narodnih pravic, ki jih ne dobe povsod, zgraditi skupni judovski narodni dom v Palestini, ki bo zastopal vse svoje brate širom sveta. Da se to izpolni, je prva dolžnost svetovnega judovskega kongresa. Torej judovstvo ne veže le verska, marveč tudi narodna edinstvo. Ob sklepu je izrekel zbor Judov nafrt, kako se morajo vsi člani po svetu raztresenega judovstva boriti proti vsem preganjalcem... Radovedni smo, kaj Judje pod besedo »preganjalci« razumejo, ko vendar gospodarijo vsemu svetu in ne pomagajo nobena bramba, da bi se jih otresli.

Anekdota

Skromna pesnika

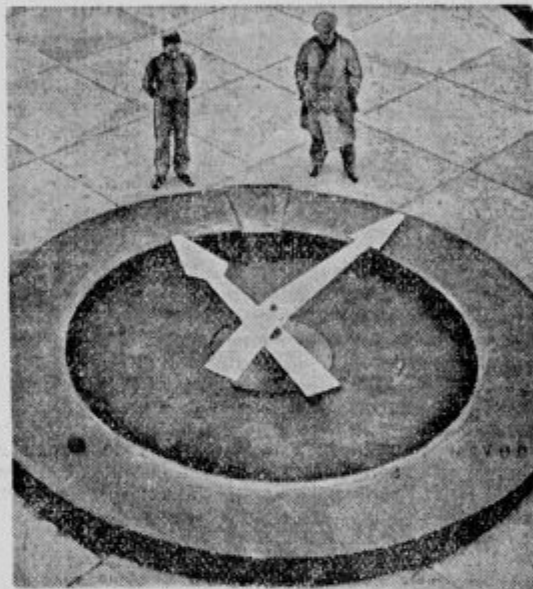
Ko je Victor Hugo leta 1832 obedoval z nekimi prijatelji, se je obrnil k F. Coppée-ju, dvignil kozarec in rekel: »Kako bi bilo, če bi midva, edina prisotna pesnika, pila na najino skupno zdravje.«

»Učitelj,« odgovori Coppée skromno, »tu je le en pesnik.«

»A jaz,« odvrne Hugo v smehu, »kaj jaz nič ne veljam?«

Tulipan v Evropi

Tulipan so nam prinesli Turki. Prvi cvet je opazil sloveči Konrad Berner leta 1550 na vrtu nekoga augsburškega patricija. Nekaj desetletij kasneje je bil ta lepi cvet že razširjen po ostali Evropi, posebno pa po Nizozemskem. Radi naglega širjenja ter velike cene je nastala v 17. stoletju na Nizozemskem cela katastrofa: radi velike konkurence je bilo uničenih mnogo trgovskih hiš. Je pa še danes Nizozemska znana kot država cvetja, posebej tulipana.

Ura za letalce.

Slika nam kaže, v kako velikem obsegu je zgrajena ura, po kateri se letalci s svojih višin informirajo za dnevni obtok časa.

Trd ceremonijal

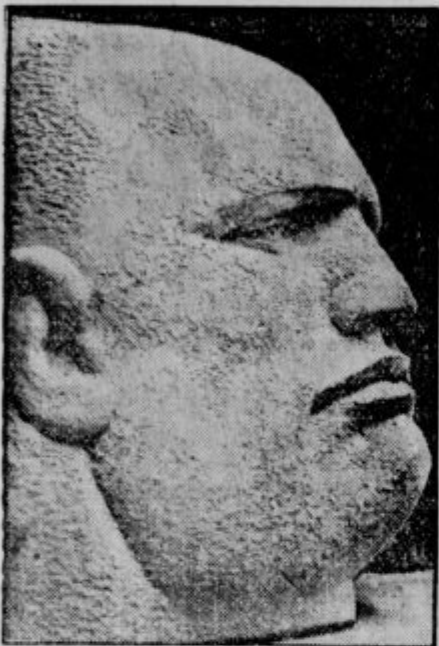
Ceremonijal na dvoru egiptskih faraonov je bil jako strog in za vladarja prav poniževalen. Celo jedila so bila predpisana. Od mesa so smeli jesti faraoni le teletino in gosje meso. Čas za obede je bil točno odrejen; niso smeli trajati predolgo, pa tudi manj ne, kakor je bilo predpisano. Tisočletni paragrafi so odredili, kam in za kako dolgo sme faraon na sprehod, kako dolgo sme spati, kopati se itd. Ker je bil vsak faraon hkrati tudi najvišji duhovnik, je moral pred nastopom na prestol priseči, da ne bo povzročil nikakih ceremonijalnih sprememb. Med kronanjem so vprezali faraona v jarem svetega bika Apisa, a v roke so mu položili žezlo v obliki pluga. Po faraonovi smrti je bilo predpisano javno žalovanje, ki je trajalo 72 dni po vsej državi. Državljeni so trgli svoja oblačila in posipavali glavo z zemljo. Dvakrat na dan so javno po ulicah in templjih prepevali pesmi žalostinke. Pred pokopom je ves narod glasoval, ali je zaslužil pokojnik blagoslov ali prokletstvo. Prav zaradi poslednjega je bil groznemu Keopsu odvzet grob v piramidi, ki si jo je bil sam priredil za večni počitek.

★

Na nekem kraju, kjer vladajo večne povodnji, piše na stolpu poleg ceste: »Kadar je ta stolp pod vodo, se ne sme po cesti hoditi...«

Goreči ostanki barikade. Nemiri brezposelnih delavcev v Belfastu, glavnem mestu Severne Irske, so se sprevrgli v prave bitke. Tri tisoč policistov, ki so bili pojačani še z infanterijo, se je borilo dolge ure s 15.000 brezposelnimi delavci, kateri so si zgradili na več mestih obrambne barikade. V eni sami noči so podtaknili 12 požarov, tako da je bilo vse mesto v plamenih.

Mussolini v orjaškem formatu. Orjaško kamenito glavo Mussolinija so prepeljali na novi Mussolinijev forum v Rimu. Ta dva metra visoki portret bodo postavili na najvidnejšo točko foruma, ki je bil, kakor znano, zgrajen za desetletnico »pohoda na Rim«

Največji kino propadel

Roxy-Theater v Newyorku je največji kino na svetu. Prostora v njem je za 6000 oseb in je vsestransko luksurično opremljen. Kakor pa poročajo ameriški listi, je to podjetje sedaj v gospodarskem polomu, kakor vse povsod — žrtev krize. Zadnje čase je bil napovedan konkurz, ker niso mogli lastniki izplačati 10.000 dolarjev. Poslojpe z opremo ima vrednost 10 milijonov dolarjev, dolga pa je 6 milijonov. Lastniki niso nikoli mislili, da bi prišlo do poluma, vedno so namreč verjeli, da bo praviljčno lepa zgradba vabila ljudi vase, četudi ne bi bili filmi na višku. Ameriški tisk je namreč napravil tako reklamo, da je vsa Amerika drla v ta kino in v pregovor je prišlo: »Vsak Američan enkrat v Roxy!« Predstave so nudile le najluksurioznejše stvari. Premiere v Roxy-Theatru so bile vselej mogočna senzacija. Ogromni orkester, baleti in dodatni programi, vsega tega je bilo toliko, da je ta hiša postala prvo zabavišče Američanov. Svetovna kriza je udarila s težko roko po newyorškem kinu. V zadnjih mesecih pred polomom so se vršile skoro vse predstave pred prazno dvorano. Tako ruši današnja kriza vsa razkošna zabavišča, kar je tudi prav. Ni bilo pravično, da so se zabavali le denarniki, takozvani plebejci pa niso mogli niti drobtinice pobrati z bogatinove mize.

Zajtrk v cerkvi

Župnik okraja Surrey pripravlja sleherni nedeljo svojim najbolj oddaljenim župljanom zajtrk v zakristiji. Pridejo namreč premnogi starčki, ki ne morejo prestopiti brez toplega okrepčila. V to svrhu prinese verniki župniku z doma jaje in moko. In tako se sleherni nedeljo ponavlja ljubezniv zajtrk, kakoršen je bil v prvih časih krščanstva.

Ob rojstvu avtomobila. Pričujoča slika iz leta 1890 se nam zdi danes zelo komična: da bi dokazali zmogljivost avtomobila, so spustili ta »najmodernejši« voz na bencin po stopnicah navzdol... In vendar je bilo to v času rojstva avtomobila nezaelšano čudo!

